
Kukorelly Endre

Ó, ALT, ÖREG, ÓS, REGIES

*„A költőnek az volt a szándéka, hogy még hat regényt ír, amelyben kifejtette volna nézeteit a fizikáról, a polgári életről, a háborúról, a történelemről, a politikáról és a szerelemről, ahogyan az Ofterdingenben a költészetről tette.”
(Ludwig Tieck kiegészítése Novalis Heinrich von Ofterdingen című regényéhez)*

*„It is a tale
Told by an idiot, full of sound and fury,
Signifying nothing.”
(Shakespeare: Macbeth)*

*„Ülök egy nő szagában”
(Gottfried Benn)*

(Történelem. 1962) (K) anyja református. Az apja katolikus. Nem járnak templomba. Semmi templom, semmiféle Isten. (K) nagymamája jár református istentiszteletre. (K) katolikus, legalábbis így van beírva. Bejegyezve, bejelölve stb., ezt tudja magáról. Fuksz zsidó, a Takács Döme is, (K) így tudja. Azt nem tudja, hogy honnan tudja. Az anyjától? Azt se, hogy mindez igazából mit jelent. (K) és a családja keresztények, (K) volt elsősorban is, aztán semmi. Nem sok minden. A szülei elkísérték őket, a húgát és (K)-t elsősorban, le van fényképezve a Szent Család a templomkapunál. Vallásról nem esik szó. Otthon se, mert kommunizmus van, a kommunizmus kiszorította Istent otthonról. Beszűrődik a kommunizmus a réseken, mint a téli fagy a szobába. Bejön, mint a hideg levegő a nyitva felejtett ablakon. Fukszék zsidók, és (K) nem kérdezi meg a Fukszt erről. Kommunisták, de erről sincs szó. Fociról van szó, bár a Fuksz nem tud focizni. És a Döme sem. Mert a zsidók bénák, mondja Bartha (K)-nak. Hasra esnek az orrukban. A másik osztályban a Matt és a Major jól fociznak, gondolja (K), de nem mondja a

Barthának, mert Bartha gyűlöli Mattot és Majort. Mivel azok jól fociznak, legalább annyira jól, mint a Bartha. Vagy én, gondolja (K).

(Politika. 2021) Egy nő ül a vonaton (K)-val átellenben, a sarokban, és egész úton a telefonjába bámul. Lesunyt fej, lesütött szem, erős, túlzottan fekete, idétlen formájú műszempillák. Nem néz föl. Lehet, hogy fölpillant olykor, ha megérzi, hogy (K) nem néz rá. Néha megrázza a fejét, maga elé morog, (K) nem érti, mit, még azt se tudja kivenni, melyik nyelven morgó-lódik. Vele fog élni, gondolja (K), ezzel a nővel. Leimádkozom róla a bugyit, gondolja, és némi merevedést érez magán. Leimádkozom róla a műszempillákat. Mennek majd ide meg oda, *velnessz, Olaszba*, abbahagyja a cigizést, el se kezdi, találnak közös nyelvet, kiegyeznek politikailag, ez gyorsan megy, valahogy kiegyeznek ételekben, abban főleg, hogy hol fognak lakni, kefélnek, mint az állat, lesz gyerek, és ha majd kegyeskedik végre fölállni erről a hülye ülésről, és kilépni a folyosóra, vagy legalább kihúzza magát, nyújtózkodik egy rövidet, meglátjuk, van-e melle, és milyen a lába, gondolja (K). Aztán kinyitja a komputert, másra kezd figyelni, és amikor valamiről megint eszébe jut, és odapillant, már nincs ott a nő a hülye szempillájával. Se a nő, se a kabátja, se a bőrröndje.

(Szerilem. 1966) ((C)) beteg. Telefonál (K)-nak, hogy látogassa meg. Van telefonjuk. (K)-éknál is van telefon, ez ritkaság. ((C)) felhívja (K)-ék lakását, és pont (K) veszi fel a telefont. Mi lett volna, ha (K) nagymamája vette volna fel? Mi lett volna, semmi, ((C)) megoldja az ilyesmit. (K) anyja veszi föl. Csókolom, mondja a telefonba ((C)), mondja a nevét is, ((C)) vagyok, és a... Szervusz, kislányom, válaszol neki (K) anyja azonnal, nincs itt-hon a fiam satöbbi. Vívóedzésen van. Fogalmam sincs, hol van. Leküldtem a közértbe. Elköltözött. De nem (K) anyja veszi föl a telefont, hanem (K), és ((C)) közli vele, amit akar, hogy ő beteg, és látogassa meg, de azonnal, amíg az anyja vagy ki, haza nem jön. A nagyanyja. Az idióta húgocskája. Hálóingben nyit ajtót. Beszalad a szobába, visszabújik a paplan alá. Föltérdel, előbukkan a melle a hálóing nyílásában. Jól vagyok, mondja. Csak szörnyen lázas. Fogd meg itt, érzed?

(Költészet. 2011) Bármit elrontok. Ezt magának mondja. Mondja maga elé (K). Elrontottam. Ezt aztán végképp elbasztam. Körülpillant, hogy hallja-e valaki, de ő maga az a valaki, aki hallja.

(Polgári élet. 1977) Mindez lassan. Eszik, abbahagyja, leteszi a villát, föl-áll, lezöttyen. Lassan csinálja. Sokáig rág, lassanként nyeli le, amit a szájában tart. Miután egy percig rágta. Egy évig rágja, fél évig nyeli. Józsi bácsi. Józsi bá, baszod, milyen lassú vagy! Olyan lassan áll föl az asztaltól, mint aki közben többször is meggondolta magát. Hátralöki a székét, lassított film, a szék felborul, lassan puffan a szőnyegen. Aztán valahogy helyreáll minden, az idő lelkiismeretes vasút, behozza a késedelmet. Ne öregedj meg, mondja Józsi (K)-nak. Jó, gondolja (K). Égett szag van. Valami oda lett égetve, nyitva az előszobaajtó, beszivárog a szag a konyhából. Te, fiam, ég valami, kérdezi az öreg (K)-tól. Ég, mondja (K), megnézzem? Bólintás. Jól áll rajta a zakó, jó az arcéle. Kilencven is elmúlt. 97? Józsi bácsi meg a Jóska a házból, (K) elképzeli őket egymás mellett. Hát, két öreg, mindenesetre, és az is milyen öreg, amelyik nem annyira öreg.

(Háború. 1972) Singhoffer üvölt a Breierrel. Ilyenkor Breier nem mosolyog. Nem is somolyog. Csak ilyenkor nem, mert általában mosolyog, és egy csomó ránc kerül a szeme alá. Kiül a nyál a szája sarkában, két kis fehér gombolyag, (K) azt figyeli, hogy mikor nyalja *már* le a szája széléről a nyálát. Nem nyalja le. Singhoffer üvölt, Breier arcáról lefagy a mosoly. Ha a Singhoffer üvölt valakivel, a képébe bámul. A képébe mered. Kivéve a Breiert. Ha a Breier honvéddal üvölt, nem néz rá. Singhoffer szakaszvezető csak vele üvölt így, mással másképp üvölt. (K) nem tudja, hogy Singhoffer azért üvöltözik-e így Breierrel, mert az zsidó, és lehet, hogy még Singhoffer se tudja, hogy azért üvölt-e, egyedül a Breier tudja, hogy Singhoffer igenis azért üvölt vele ebben a regiszterben. Erről (K) úgy értesült, hogy Breier megmondta neki. Kicsit mosolygott is közben. Törölje meg a pofázmányát, mondta Singhoffer feltűnően halkán Breiernek. Ami halk, az itt hangos. Aki halkán beszél, azt mindenki hallja.

(Költészet. 2006) Előbb-utóbb a halálnál lyukad ki, mondja (K) anyja (K)-nak. A Margit. Ezt nem bírom, mondja, és *túlzott* arcot vág hozzá. A kapu elé áll, a kerítéshez, és addig nyomja a csengőt, amíg ki nem megyek. Jó, és ki is megyek. Kimész? Ki. Miért, mit csináljak, hagyjam, hogy nyomja a végtelenségig? Szereltessem le a kapucsöngőt? Ideáll a gépével, rádól a csengőre, és ahogy megpillant, már mondja is. Zsidók és nemzsidók, szorítózsa, ez már nekem is sok, nevet (K) anyja. Ez is meghalt, meg az is, fogalmam sincs, kicsodák, nem ismertem őket. Plötzlich müssen die Leute sterben. Meg hogy ki van kórházban, és ki nincs. *Előbb-utóbb* és *kilyukad*.

(K) hirtelen nem tudja, mi az a gépezet, aztán eszébe jut, hogy a Margit egy villamos tolószékben furikázik. Vagy mi is az, kerekesszék. Hirtelen hálnak meg az emberek, áll Jóbnaál, 34:20. Egy szempillantás, és meghalnak éjnek idején.

(Politika. 1995) Magyarok! mondja egy külföldi. A magyarok szenvedélyesek, mondja ez a külföldi, konkrétan (K) nagydarab német barátja. Hogy mi? kérdez vissza (K) azonnal. Szervedély... also Leidenschaft. Miért lennének azok, vág a szavába (K), közben hallja is magát, ahogy szenvedélyeskedik. Na így! mondja a német, és vigyorog. Vagyis ezért! Hogy tehát például (K) most is milyen szenvedéllyel nyomja vissza azt, hogy szenvedély. És hát a szenvedés, az is jól megy *nektek*, Leid, folytatja, de (K) erre már nem válaszol. Ha válaszolsz, az tiszta kompenzálás. Jó, persze nem folyvást vizsgálgtod magad mindenféle tükrökben, a magadról alkotott képpel hízelegsz magadnak, a hüvös, kimért, a *cool* pedig menő, ne jöjjön senki ezzel a szenvedély-cuccal. Az igazi menő szenttelen. Semmi szenv, mondja maga elé (K), ehhez illő arcot öltve. Rezzenéstelen arcot öltve. Néz nagy nyugodtan. A *cool* – attitűd. A szenvedély attitűd. Vérmérséklet és szocializáció terméke. Észak-Nyugat, Dél-Kelet törésvonal. Legalábbis Európában. Legalábbis ahogy (K) látja. Az előítéletein keresztül. A cigányok üvöltöznek egymással. Az arabok üvöltöznek, rázzák az öklüket. Ha bekapcsolod a tévét, azt látod, hogy feketébe burkolt mohamedán nők rázzák valami miatt az öklüket, és érzed, hogy lefagysz tőle, te, szenvedélyes gyűjtő és szenvedélyes futballista. Érzelmes, érzelgős. Szenvelgő. Nevetséges, vagy micsonda. Igen, nevetséges olvasó, író, csajozó, ámuló, bámuldozó, vitatkozó.

(Háború. 1966. 2006) Az apja zsidó, az anyja nem, közölte a Takács. Meséli (K) ((C))-nek. ((C)) megfordul az ágyon, a fenekét (K)-nak tolja. Vagy fordítva, az anyja zsidó, nem emlékszem rá, de mindegy. Nem mindegy, válaszolja ((C)). Állandóan ilyesmivel jött a Takács. És jelentőségteljesen bámult az arcomba, mintha nekem ebben az ügyben valamit kéne lép-nem. Csinálni valamit. Nem állandóan, de sokszor. Többször. Ez az ideges kapkodás az identitás körül. Fölkapja, és továbbdobja, mint egy izzó fadarabot. Már meghalt, folytatja, de ((C)) nem válaszol. Alszol? ((C)) erre se válaszol. Megbaszlak, suttogja ((C)) a fülébe, de semmi válasz. Ráverem az arcodra a gecit. Jó, mondja ((C)), de meg se mozdul. (K) se mozdul meg.

(Szerelem. 1998) Ő négyfajta fagyit kér, mármint ((C)), legyen közte pisztácia. Vanília, sztracsatella és ízé, mindegy. Málna. Inkább citrom, vagy nem, mégis vanília. Jó, és tejszínhab. És nem, mert csokoládé inkább. Mint mi? Mint mit mi? Inkább csoki, mint citrom? Nem, ez is, az is. ((C)) *határozottan* nézi a fagyaltost. Sztracsatella nincs, közli a fagyaltos fahangon. Nem hoztak. Elfogyott. Föl lett zabálva. Ha azt hallom, hogy sztracsatella, mondja a fagyaltos ((C))-nek, ha ezt a szót hallom, akkor elalszok.

(Költészet. 1972) Csak zsidókkal üvöltöznek így, közli Breier (K)-val. És hozzáteszi, hogy nyugi. Ezt (K) nem érti. Ezt se, és semmit se. Mi? Breier nézi (K)-t. Mit mi. Elfordul, megnyalja a szája szélét. Visszafordul, mosolyog. Ez a regiszter a zsidóknak szól, mondja. Paraszttal nem így üvölt. Veled nem így üvölt. Hülye gojokkal nem így üvöltenek. (K) ezt nem érti. Na most ebből aztán végképp mi a faszt lehet érteni, gondolja. Kérdezze meg a Breiert? De *pontosan* mit kérdezzen?

(Történelem. 1995) A tonettfogasba kapaszkodik, megtörli a cipője orrát a nadrágszárában. Letolja az egyik lábáról a cipőt, lecsúszik a zoknijára is. A mezítlábas nagyujjával tuszkolja a másik cipője sarkát, nem jön le. A szék-re ülve lehajol, kiköti, meglazítja a pertlit. Hirtelen látja maga előtt az apját, a régi lakás előszobájában. Hirtelen – de mi az, hogy hirtelen? Egyszerre. Egyszer csak. Az apja, zakóban, félig oldaltól. A zakó háta. A kalapja az akasztón. Hova lett az a kalap, gondolja. Hol lehetnek az apám kalapjai? Megint eszébe jut, ahogy keres egy kalapot, de sürgősen, mert késésben van, és őt kérték föl, hogy beszéljen az Erdély temetésén. Elkésik, és nincs rajta kalap. Be se engedik, zsidó temető, belépés kalapban. Vagy sehogy. Aztán beengedték, nem késett el, volt a fején kalap, és nem a házmesteré, a Horowicz bácsié, hanem az apjának a kalapja, mert (K) anyjának eszébe jutott, hová pakolta. Az előszobaszekrény legfelső polcára. (K) fölmászik a létrán, és kiveszi az egyik kalapot egy poros műanyag zacskóból. Más innen a táj, gondolja. Még kicsit marad. Aztán nagyon kell rohannia.